

domsmægler; og den indvandrede svensker *Ane Kristine Jakobsdatter*, der gik omkring og spandt m.m. Vi træffer syersken *Mette Marie Jensdatter* (»Mette Skrædder«) i Sundby, der både var en fremragende eventyrfortæller og »en Type paa en gammel Visesanger«; den »stundesløse« *Larsine Nielsine Jens-Kristiansdatter*, som Tang Kristensen måtte følge rundt i huset, mens han optegnede eventyr og viser; den prægtige gamle vise-sanger *Ane Sofie Lavridsdatter*, der »sang for mig til hun blev hæs« og i øvrigt vandrede omkring og spandt og kartede for folk (se billedet); træskomanden *Jens Kristensen* (»Bitte-Jens«), *Jensine Hansen* i Sømoøhus, spinder- og strikkesken *Birthe Marie Nielsdatter*, aftægtsmanden *Kristen Rasmussen Egendal* (»Kræn Rask«), huskonen *Kirsten Marie Jensdatter* og aftægtskonen *Ellen Kirstine Kristensen Bech* – for nu blot at nævne under en trediedel af bogens visesangere. Jeg skal ikke prøve at beskrive bogens billeder, de skal

ses. Vil man dybere for at lære disse menneskers kultur at kende – og det bør man unde sig – kan man følge henvisningerne bag i bogen og lede deres viser frem i DgF og i Tang Kristensens egne 5 bd. viseudgaver (eller for de utrykte – og i bogen her uspecificerede – visers vedkommende selv tage ud på Dansk folkemindesamling). Så vil man også til sin glæde finde ud af, at adskillige af sangerne endnu levede og blev indspillet, da Tang Kristensen og H. Grüner Nielsen i 1907 og –09 foretog de første folkevise-fonografoptagelser i selve Danmark. Disse fonografoptagelser kan i dag høres på Dansk Folkemindesamling i Kbh. (Mon der aldrig bliver økonomisk mulighed for at få dem udgivet?).

Bogen bæres af Peter Olsens fremragende billeder, suppleret af Tang Kristensens knappe tekster, men den kan bruges på mange måder. Den er en socialrealistisk dokumentation fra århundredskiftet i billeder og ord. Den giver gennem sine henvisninger mulighed for

studier i større sanger- og fortællerrepertoarer (selv om det er en myte, at Tang Kristensen skrev *alt* ned, hvad en sanger kunne synge – han var kun til en vis grad interesseret i nyere kærlighedsviser og andet »Rimeri saa næsten uden Poesi«, som han siger i forordet til *Jyske Folkeminder*, bd. XI). Og den er en fin støtte for dem, der selv vil genoplive denne musikalske folkekultur – i beboerhuset, i en undervisningssituation eller blot privat sammen med vennerne.

Udgivelsen er et eksempel på et genoptryk, der har formået at lægge en ekstra kvalitet til førsteudgavens i forvejen store, og at henvende sig til en bred kreds samtidig med at være nyttig for folk, der selv studerer og arbejder med folkekulturen. Det er naturligt at håbe, at denne fine udgivelse vil blive fulgt op af forsvarlige genoptryk af nogle af de 3–4000 visetekster og melodier, som Tang Kristensen indsamlede – helst ordnede efter sangere.

Jens Henrik Koudal

Sønderjysk folkemusik

Med C. Jensen og hans sønderjyske spillere. Hans Schmidt og de sønderjyske sange.

Udgivet af Kiers Gård, Højer, i samarbejde med Institut for folkemindevidenskab, Københavns Universitet. Kr. 66,50 (pr. hæfte med tilhørende bånd).

Med to små hæfter med tilhørende bånd, om den folkelige musikalske kultur i Sønderjylland har Karsten Biering vist en af vejene man kan gå i forbindelse med udgivelse af folkekultur.

Han siger selv at det, med baggrund i den betydelige interesse for den traditionelle musikalske folkekultur, er et forsøg på at dokumentere og illustrere en særlig regional sang-tradition, der nok især har sine rødder i den

folkelige fællessang, således som den gennem omkring 100 år har lydt i foreningslivet, i de folkelige forsamlinger og i selskabslivet, bl.a. derfor er optagelserne optaget »live« med dansende og lyttende publikum.

Sønderjylland adskiller sig fra andre egne i landet, ved at have et stort og rigt foreningsliv i en tid hvor radio og TV's underholdningstilbud gør det svært at holde liv i folkelig »live« underholdning. Mange mennesker er aktive i arbejdet med folkekultur, men især en indtager en meget fremtrædende plads. Lærer Christian Jensen er stifter af bl.a. »Danske folkedanseres spillemandskreds« af »Sønderjyllands amatørsymfoniorkestret«, og desuden leder han den spillemandsgruppe, det ene hæfte handler om.

Hæftet indledes, med udgangspunkt i en artikel i Modspil nr. 8, med en kort rede-

gørelse for de to hovedretninger i dansk spillemandsmusik – Danske folkedanseres spillemandskreds og Folkemusikhusringen – og placerer C. Jensen og hans spillemænd i forhold til de to retninger. Ikke i den ene og ikke i den anden, men lidt imellem med en skønsom blanding af holdninger, elementer og stiltræk fra de to retninger og med en betydelig musikalsk arv fra provinsens mange musikdirektører der fra 1850 til 1900 år frem var ensembleledere, arrangører, solister og ofte komponister og musiklærere.

Dernæst portrætteres C. Jensen og de øvrige medvirkende musikere med vægt på deres opvækst, uddannelse og musikalsk virksomhed. Der tegner sig et uddannelsesmønster der vel er normalt for landbougdom fra første del af århundredet: landbrug, højskole og seminarium. Særlig Rødding højskole har spillet en stor rolle i Sønderjyllands historie og tilsammen fortæller de portrætterede en del af Sønderjyllands kulturhistorie, fordi de